

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Biblijska egzegeza: Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a
Ljetni semestar ak. g. 2020./21.

Niko Bilić SJ

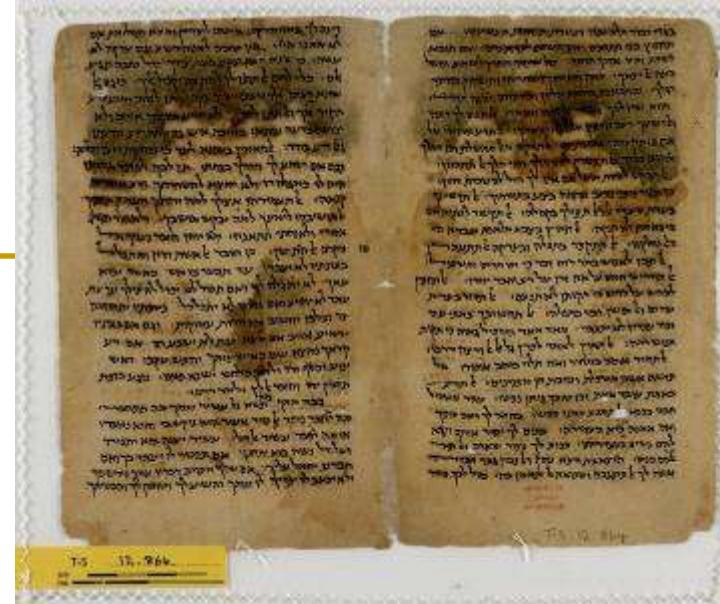
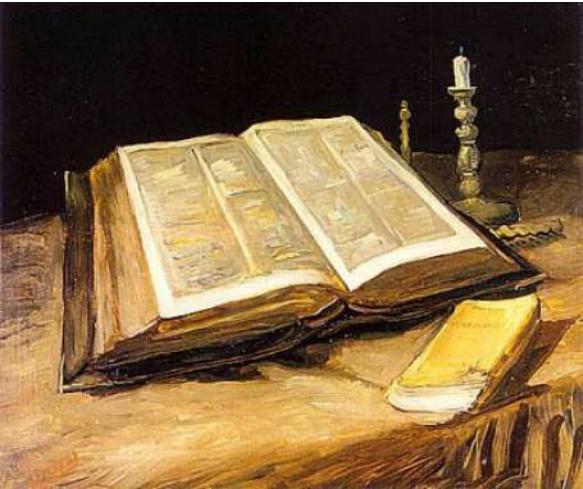
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Knjiga Sirahova

*Vrijedni unuk prevodi
djedovo djelo*

Odlomak na hebr. Sir 5,10–7,29; 11,34–14,11
u Cambridgeu

Pouka o vjeri

- Origen preporučuje za katehezu
  - Jeronim je ne prevodi, ali je koristi
  - u 4. stoljeću uvrštena u kanon
- Zbirka
  - forma: izreke, pouke, poučne pjesme, hvalospjevi, molitve
  - sadržaj: obični život, mudrost, strah Božji, Božja opstojnost
  - biblijska povijest
- proslov 1,1-35; autobiografski osvrt 51,13-29
  - potpis 51,30 (usp. Proslov 1,5): Ἰησοῦς
  - Isus, sin Sirahov (ben Sira 51,30);
moj djed Isus (Proslov 1,5)

Struktura

- ima precizno oblikovanih većih cjelina npr. c24
- Tri dijela knjige:
  - 1,1–23,27;
  - 24,1–42,14;
  - 42,15–51,30
- uvod: podrijetlo mudrosti (1,1-10)
- Mudrost + strah Božji
- ostvaren ideal mudraca (Sir 44-49)

Strah Božji

- Gdje počinje mudrost (*ἀρχή*) (Sir 1,14 usp. Izr 1,7)
- Bojati se Gospodina (1,14)
  - Što je strah Gospodnji u Sir 1,11s.18.27?
- Radost (11)
- Dug život (12)
- Mir i zdravlje (18)
- Pouka, odgoj
(*παιδεία* 27)
  - ~ Tora (usp. Iz 24,12)

Primjenjena Tora

- Roditeljska pouka u dijalogu (usp. Izr):
- “Sine moj” od Sir 2,1 do 40,28
- “Djeco” (3,1) – od 3,1 do 47,20
- “Poslušaj, sine (moj)” (6,23; 16,24; 31,22)
- Poziv u 6,18:
  - Prigrlji pouku
– παιδεία (6,18)
  - Srce razmišlja
o izrekama (3,29)
  - παραβολή

Božja zapovijed

- Poštuj oca i majku u 3,3-16; 7,27s
  - Ljudski plodovi u 3,4-6
- blago (4)
- potomstvo (5)
- dug život (6) usp. Izl 20; Pnz 5
  - Teološki plodovi u 3,3.5s.8:
- Usp. Slušajte, djeco, da budete *spašeni* (3,1)
- Okajani grijesi (3); oprošteni (14), rastopljeni (15)
- Uslišanje (5)
- Posluh Bogu (6)
- Očev blagoslov (8)

Evandeoski zakoni?

- Malenost u 3,18-20
- Najveći neka bude najmanji (18; Lk 22,26)
- Tajna otkrivena malenima (19; Mt 11,25)
- Maleni štuju Boga (20)
  - Dječica – takvima pripada Kraljevstvo nebesko!

Konkretna ljubav

- Posebna briga u Sir 4,1-8.10
- Za siromahe (1-8)
- Siročad, udovice (10)
  - Razlozi 4,6.10:
- A) Siromahe Stvoritelj uslišava (6)
- B) Bog ljubi dobročinitelja (10)
  - Majčinska ljubav: Bog će te ljubiti više nego majka
  - Ljubitelj siromaha = *Sin Svevišnjega*
- Posebna ljubav prema bližnjemu u Sir 7,21:
- Ljubi roba kao sebe sama! (usp. Lev 19,18; 19,34)
  - Bližnji (Lev 19,18), stranac (34)... rob (Sir 7,21)

Biblijska povijest u Knjizi Sirahovoj

Sir 44,1-50,21

Pregled biblijske povijesti (1)

- Prapovijest u 44,16s:
- **Henok (16)**
- **Noa (17)**
  - Praoci 44,19.22:
- **Abraham (19)**
- **Izak i Jakov (22)**
  - Izbavitelji (45,1.6):
- **Mojsije (45)**
- **Aron (6)**
- Spašeni naraštaj (46,1.7):
- **Jošua (1)**
- **Kaleb (7)**
- Kraljevski proroci (46,13; 47,1):
- **Samuel (46,13)**
- **Natan (47,1)**
  - Veliki kraljevi (47,2.13)
- **David (2)**
- **Salomon (13)**

Pregled biblijske povijesti (2)

- Podjela kraljevstva (47,23s)
- **Roboam (23)**
- **Jeroboam (24)**
  - Sjeverni proroci, učitelj i učenik (48,1.12)
- **Ilija (1)**
- **Elizej (12)**
  - Dobri kraljevi u Judi (48,17; 49,1)
- **Ezekija (48,17)**
- **Jošija (49,1)**
- Jeruzalemski prorok (48,22)
- **Izaija (22)**
- Posljednji proroci u 49,7s
- **Jeremija (7)**
- **Ezekiel (8)**
  - Obnovitelji (49,11s.13)
- **Zerubabel (11)**
- **Jošua (12)**
- **Nehemija (13)**

Slavni muževi (usp. Sir 44,1)

- Staleži u Sir 44,3-6?
- Kraljevi (3)
- Mudraci (3s)
- Glazbenici (5)
- Bogataši (6)
- Henok (44,16)
- usp. Post 5,18-24
- *Svidio se* (16) =
hodio s Bogom
- (Post 5,22.24)
- *Prenesen* (16) =
Bog ga je uzeo
(לְקַחַת *laqaḥ* Post 5,24)
- *Uzor obraćenja* (μετάνοια)

Noa

- *Savršen pravednik* (Sir 44,17)
= Post 6,9; 7,1
- **Pravedan, hodoio s Bogom
(Post 6,9)**
- **“pravedan preda mnom”
(Post 7,1)**
  - *Savez* (Sir 44,18) – trajanje?, sadržaj?
Usp. Post 9,11s.16
- **Vječan** (usp. Post 9,12.16)
- **Ne više opće opustošenje** (usp. Post 9,11)

Abraham

- *Otac mnoštva naroda*
(Sir 44,19)
- = Post 17,4
- *Svevišnji* (Sir 44,20)
- **El El-jon** (Post 14,18s.22)
- *Savez* (Sir 44,20)
- *Sklopljen* (=Post 15,18)
- *učvršćen* (=Post 17) – obrezanje
- *Kušnja* (=Post 22)

- *Blagoslov, potomstvo, zemlja* (Sir 44,21)
- **Blagoslov** (Post 12,2s)
- **Potomstvo kao zvijezde** (Post 15,5; 22,17)
  - Kao pijesak na obali (Post 22,17)
- **Zemlja od Nila do Eufrata** (Post 15,18)

Jakov i Mojsije

- Jakov *blagoslovljen* (Sir 44,22)
- Nakon noćne borbe (Post 32,30)
- Kod povratka u domovinu (Post 35,9)
- Jakov = Post 25-50

- Mojsije *zaustavio znamenja* (Sir 45,3)
- 10 “egipatskih zala”: Izl 7-12
- *Zapovijedi za narod* (Sir 45,3)
- Izl 20, Pnz 5 – Lev
- *Licem u lice* (Sir 45,5 = Br 33,11)
  - Iz usta u usta (Br 12,8)
  - Bog ga je spoznao (Pnz 34,10)
- *Učitelj Zakona – διδάσκω* (Sir 45,5)
  - Usp. *Za poučavanje* (Tora) Izl 24,12

Jošua i Kaleb

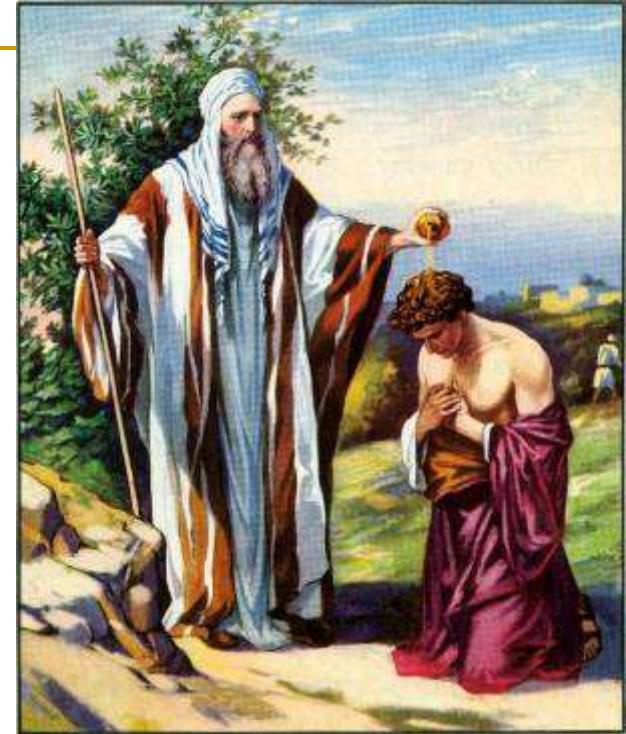
- **Jošua – junak u boju (Sir 46,1)**
  - Od Izl 17
  - Nasljednik od Pnz 31
- **Zaslužio ime (Sir 46,1)**
  - Usp. Br 13,16 → Jošua
- **Uspostavio Izrael na baštini (46,1) = Jš**
- **Puci spoznali (Sir 46,6):**
- **bore se protiv Gospodina (6)**

- **i Kaleb (Sir 46,7)**
- **Protivnici pobune (usp. Br 14)**
  - Zemlja je dobra (14,7)
  - Ne bojte se! (Br 14,9)
- **Sačuvani (Sir 46,8)**

Samuel

- *Prorok Gospodnji* (Sir 46,13 usp. 1 Sam 3,20)
- נביא ליהוה (1 Sam 3,20)
- *Utemeljio kraljevstvo* (Sir 46,13)
  - “demokratski”:
“*Poslušaj glas naroda!*” (1 Sam 8,7)
- *Pomazao vladare* (Sir 46,13)
  - Šaula i Davida (1 Sam 10,1; 16,13)
- **Javlja se s drugoga svijeta** (Sir 46,20)
  - “*Sutra ćeš biti sa mnom*” (1 Sam 28,19)

David

- *Odabran (Sir 47,2)*
- “Taj je!” (1 Sam 16,12)
- *Ubio diva (Sir 47,4) = 1 Sam 17,51*
- *Prizvao Svevišnjega (Sir 47,5):*
- “Idem na te s imenom Božjim” (1 Sam 17,45)
- *Slava od deset tisuća (Sir 47,6) = 1 Sam 18,7*
- *Žrtvenik i glazba (Sir 47,7) = 2 Sam 6, 1 Ljet 16*
- *Grijesi oprošteni (Sir 47,11) = 2 Sam 11s.24*
  - Bat-Šeba, Urija Hetit; prebrojavanje vojske
- *Prijestol dovijeka (Sir 47,11) = 2 Sam 7*

